

Stanovisko Evropského hospodářského a sociálního výboru k návrhu rozhodnutí Evropského parlamentu a Rady, kterým se zřizuje evropská platforma pro posílení spolupráce při předcházení nehlášené práci a odrazování od ní

COM(2014) 221 final – 2014/0124 (COD)

(2014/C 458/08)

Zpravodaj: **pan Palmieri**

Spoluzpravodajka: **paní Bontea**

Dne 16. dubna 2014 se Evropský parlament a dne 29. dubna 2014 Rada Evropské unie, v souladu s čl. 153 odst. 2 písm. a) a článkem 304 Smlouvy o fungování Evropské unie, rozhodly konzultovat Evropský hospodářský a sociální výbor ve věci

návrhu rozhodnutí Evropského parlamentu a Rady, kterým se zřizuje evropská platforma pro posílení spolupráce při předcházení nehlášené práci a odrazování od ní

COM(2014) 221 final – 2014/0124 (COD).

Specializovaná sekce Zaměstnanost, sociální věci, občanství, kterou Výbor pověřil přípravou podkladů na toto téma, přijala stanovisko dne 27. srpna 2014.

Na 501. plenárním zasedání, které se konalo ve dnech 10. a 11. září 2014 (jednání dne 10. září), přijal Evropský hospodářský a sociální výbor následující stanovisko 172 hlasy pro, 88 hlasů bylo proti a 22 členů se zdrželo hlasování.

1. Závěry a doporučení

Evropský hospodářský a sociální výbor (EHSV):

1.1 považuje nehlášenou práci za problém, který se týká všech členských států, byť v různé míře, a poškozují evropské ideály legálnosti, bezpečnosti, solidarity, sociální a daňové spravedlnosti, volné hospodářské soutěže na trzích a volného pohybu pracovníků v EU;

1.2 domnívá se, že boj proti nehlášené práci prostřednictvím vhodných opatření v oblasti prevence, kontroly a jejího potírání představuje zásadní strategické rozhodnutí, které umožní ohlašovat nehlášenou práci a zajistí zvýšení konkurenceschopnosti hospodářského a sociálního systému Evropské unie (EU) s ohledem na priority a směry stanovené ve strategii Evropa 2020;

1.3 kladně hodnotí návrh na zřízení evropské platformy pro posílení spolupráce při boji proti nehlášené práci. Tento návrh je v souladu s různými prohlášeními, v nichž Evropský parlament, Rada i EHSV v posledních letech zdůrazňovaly nutnost provádět na evropské úrovni koordinovanou strategii vytváření pracovních míst, inteligentního a udržitelného růstu podporujícího začlenění a lepší spolupráce v zájmu potírání nehlášené práce, a tak zaplnit prázdné místo na úrovni EU, protože se k nehlášené práci dosud přistupovalo asymetricky a bez dostatečné koordinace;

1.4 vítá návrh zřídit evropskou platformu s povinnou účastí všech členských států a domnívá se, že díky společné a koordinované účasti všech zemí EU bude možné čelit přeshraničním aspektům a problémům souvisejícím s přítomností nehlášených pracovníků ze zemí mimo EU v nezákonných podmínkách;

1.5 uznává sice, že nehlášená práce a falešně hlášená samostatná výdělečná činnost nebo nepravá samostatná výdělečná činnost jsou dva rozdílné pojmy, považuje však za správné zařadit nepravou samostatnou výdělečnou činnost mezi formy nehlášené práce, jíž je třeba prostřednictvím platformy předcházet, odrazovat od ní a potírat ji, a to kvůli negativním dopadům, které má na 1) práva a záruky pracovníků, 2) normální průběh volné hospodářské soutěže na trzích, 3) volný pohyb pracovníků v EU;

1.5.1 doufá, že činnost platformy, s ohledem na vnitrostátní právní předpisy a postupy, umožní prostřednictvím posouzení zkušeností získaných v jednotlivých členských státech dospět za pomoci definice nepravé samostatné výdělečné činnosti k účinné strategii boje proti tomuto jevu;

1.6 přestože plně souhlasí s posláním a úkoly platformy, domnívá se, že mandát by mohl být rozšířen a zahrnovat možnost vyjadřovat doporučení k právním předpisům jak na unijní, tak vnitrostátní úrovni, aby se zajistilo provádění účinnější strategie (například navrhovat výraznější činnosti přeshraniční spolupráce v oblasti kontrolní činnosti a prosazování práva);

1.7 domnívá se, že při určení vnitrostátního kontaktního místa by členské státy měly povinně zapojit sociální partnery a přizvat organizace zastupující občanskou společnost, jež díky svým konkrétním znalostem o nehlášené práci zajišťují užitečnou přidanou hodnotu pro strategii boje proti tomuto jevu;

1.7.1 považuje za vhodné, aby byly schůze evropské platformy patřičně připraveny díky přípravným a informačním schůzím, jejichž prostřednictvím se budou šířit výsledky činnosti platformy (a tak se zajistí úplná transparentnost její činnosti);

1.8 domnívá se, že opatření zaměřená na předcházení nehlášené práci a odrazování od ní by měla slučovat různé nástroje a ke kontrolám a postihům připojovat opatření inteligentní regulace určená k zajištění stabilního a předvídatelného právního rámce, který povede ke snížení nákladů na uplatňování právních předpisů, zamezí přílišnému zdanění práce, povede k využití účinných způsobů, jak podpořit zaměstnavatele, aby ohlašovali práci a dodržovali právní předpisy, a to i prostřednictvím daňových pobídek a zjednodušených systémů placení daní a sociálních příspěvků, a k zavedení opatření v oblasti daňového zvýhodnění, aby se podpořilo ohlašování nehlášené práce;

1.9 v rámci strategie Evropské unie pro potírání nehlášené práce se EHSV v posledních letech nepřetržitě zabývá podporou a povzbuzováním sdílení nástrojů, politik a osvědčených postupů při potírání nehlášené práce, aby bylo možné řešit jak ekonomické faktory, tak kulturní a sociální kontext. EHSV proto očekává, že při provádění platformy bude oficiálně uznána jeho role a že bude zahrnut mezi pozorovatele platformy;

1.10 konstatuje, že při zvyšování povědomí veřejnosti musí být posíleno zapojení občanské společnosti, zejména prostřednictvím společných kroků EHSV a národních hospodářských a sociálních rad v rámci činnosti řídicího výboru strategie Evropa 2020 a dalších orgánů v EHSV;

1.11 doufá, že v rámci platformy bude uznána role, kterou může zastávat:

- Eurostat prostřednictvím vypracování odhadů s cílem umožnit určení rozsahu a dynamiky šedé ekonomiky a nehlášené práce v EU,
- Eurofound při přípravě interaktivní databáze osvědčených postupů boje proti nehlášené práci na evropské úrovni,
- OECD při poskytování technické podpory sloužící k pochopení tohoto jevu;

1.12 považuje za vhodné vybavit platformu systémem pro sledování a hodnocení pomocí systému ukazatelů ad hoc a externích hodnotitelů nepatřících mezi zaměstnance Komise.

2. Fenomén nehlášené práce v Evropské unii

2.1 V rámci Evropské unie je nehlášená práce definována jako „jakákoliv placená činnost, která je zákonná, pokud jde o její povahu, avšak není ohlášená orgánům veřejné moci, s přihlédnutím k rozdílu v systému regulace členských států“⁽¹⁾. Patří sem také falešně hlášená práce nebo nepravá samostatná výdělečná činnost, k níž dochází v případě, že pracovník je sice formálně hlášen jako osoba samostatně výdělečně činná na základě zakázky na služby, ale ve skutečnosti podle vnitrostátních právních předpisů a praxe vykonává činnost zaměstnance⁽²⁾.

⁽¹⁾ COM(2007) 628.

⁽²⁾ COM(2014) 221 final.

2.2 Nehlášená práce a falešně hlášená samostatná výdělečná činnost jsou různými stránkami jevu, který má negativní dopad na práva a záruky pracovníků, na normální průběh hospodářské soutěže na volném trhu a na volný pohyb pracovníků v EU. Zařazení nepravé samostatné výdělečné činnosti mezi formy nehlášené práce, jež je třeba prostřednictvím platformy potírat, je zcela logické, neboť jde o druh nestandardního postupu, který se rozmáhá v souvislosti s terčializací nehlášené práce a který pro pracovníky znamená ztrátu práv a záruk obdobně jako v případě nehlášené práce⁽³⁾.

2.2.1 Jak již EHSV uvedl⁽⁴⁾, v současnosti na evropské úrovni neexistuje jednoznačná definice samostatné výdělečné činnosti, proto každý odpovědný orgán používá právní rámec dané země, což ztěžuje provádění strategie potírání falešně hlášené samostatné výdělečné činnosti na evropské úrovni, zejména v souvislosti s přeshraniční prací.

2.2.2 EHSV se již v této souvislosti vyjádřil ve prospěch možnosti vyhodnotit různé zkušenosti získané v jednotlivých členských státech a na základě tohoto hodnocení přijmout závěry a formulovat doporučení pro účinnější strategii boje proti nepravé nebo falešně hlášené samostatné výdělečné činnosti. EHSV ve stanovisku Zneužívání statusu osoby samostatně výdělečně činné⁽⁵⁾ zdůraznil, že je nutné dospět ke spolehlivému právnímu předpisu prostřednictvím definice nepravé samostatné výdělečné činné osoby, aby byly skutečné osoby samostatně výdělečně činné i mikropodniky chráněny před rizikem nekalé hospodářské soutěže na trzích.

2.2.2.1 Tento postoj je v souladu s tím, co uvedl Soudní dvůr EU, jenž s cílem zajistit normální fungování trhů a volný pohyb pracovníků sice potvrdil pravomoci členských států při určení definice zaměstnance a osoby samostatně výdělečně činné, avšak poskytl pokyny k určení obecné definice na základě určitých standardů, aby se zaručilo jednotné uplatňování ustanovení smluv⁽⁶⁾.

2.2.2.2 EHSV se domnívá, že takto by sociálně-ekonomická úloha samostatné výdělečné činnosti byla dále zhodnocena a že by tak do této kategorie spadaly pouze skutečné osoby samostatně výdělečně činné. Byl by tak respektován legitimní status osoby samostatně výdělečně činné a každý by se mohl svobodně rozhodnout podnikat na svůj vlastní účet. EHSV se v této souvislosti omezuje na to, aby členskými státy naznačil směr navržením modelů osvědčených postupů.

2.3 Různorodost a komplexní charakter nehlášené nebo falešně hlášené práce způsobuje, že je zapojeno mnoho velmi rozdílných subjektů: zaměstnanci, na něž se nevztahuje sociální zabezpečení, kteří nemají smlouvu nebo kteří jsou částečně placeni „na ruku“; pracovníci z řad rodinných příslušníků; pracovníci, kteří nepříznávají druhé zaměstnání; osoby samostatně výdělečně činné, které se rozhodly svou činnost nelegalizovat; nepravé samostatně výdělečně činné osoby; neregulérní přistěhovalci vykonávající nehlášenou práci; pracovníci z třetích zemí, kteří bez minimálních norem důstojné práce realizují subdodávky do členských států EU⁽⁷⁾. V důsledku této různorodosti je nehlášené práci velmi obtížné čelit a jsou nutné konkrétní strategie.

2.4 Nehlášená práce je problém, který se týká všech členských států, a je jevem, jenž jde proti evropským ideálům legálnosti, bezpečnosti, solidarity, sociální a daňové spravedlnosti, volné hospodářské soutěže na trzích a volného pohybu pracovníků v EU.

2.4.1 Nutnost důrazně potírat nehlášenou práci vyplývá z četných dopadů jak na podniky, tak na pracovníky, ale i na veřejný rozpočet:

- hospodářská soutěž mezi podniky je narušena kvůli nekalé konkurenci mezi podniky dodržujícími pravidla a podniky, které je nedodržují, čímž se udržují při životě takové podniky, které by byly z trhu pravděpodobně vytlačeny; kromě toho se vytváří dynamická neúčinnost, když podniky nerostou, aby mohly zůstat v šedé ekonomice, a nedisponují přístupem k úvěrům, ani nemožou mít přístup k možnostem poskytovaným veřejnými zakázkami;

⁽³⁾ Evropský parlament (2013), Social protection rights of economically dependent self-employed workers, studie; Floren, B. (2013), Fake Self-employment in the EU – A comparison between the Netherlands and the UK, Tilburg University.

⁽⁴⁾ CES2063-2012_00_00_TRA_PA.

⁽⁵⁾ Úř. věst. C 161, 6.6.2013, s. 14–19.

⁽⁶⁾ Jak poukázala studie Floren, B. (2013) op. cit., rozsudek Soudního dvora EU C-66/85 ze dne 3. července 1986 ve věci Deborah Lawrie-Blum proti Land Baden-Württemberg definoval zaměstnance jako „osobu, která po určitou dobu vykonává pro jinou osobu a pod jejím vedením práci, za niž dostává odměnu“. Tato definice, již přijaly nedávné rozsudky Soudního dvora (Spojené věci C-22/08 a C-23/08, Athanasios Vatsouras a Josif Koupatantze v. Arbeitsgemeinschaft (ARGE) Nürnberg 900; C-268/99 rozsudek ze dne 20. listopadu 2011, Jany a další), implicitně stanovila předpoklady k vymezení i samostatné výdělečné činnosti (formou vyloučení). Důkazem toho je již uvedený rozsudek C-268/99, v němž Soudní dvůr výslovně potvrdil, že každá činnost, kterou osoba vykonává mimo rámec vztahu podřízenosti, musí být klasifikována jako samostatně výdělečná činnost.

⁽⁷⁾ Evropská komise (2014), Undeclared work in the EU. Zvláštní vydání Eurobarometer 402; A.T. Kearney, VISA, Schneider, F., (2013) The Shadow Economy in Europe.

- pracovníci jsou vystaveni podmínkám fyzické nejistoty a nejistoty v oblasti příjmu, zaměstnání a sociálního zabezpečení, což má následky nejen z hlediska morálního pro jejich důstojnost, ale také z hlediska profesionálního, protože jim schází možnost celoživotního učení, dalšího vzdělávání, přeškolení na jiné úkoly, výrobní postupy a výrobky;
- veřejné finance jsou vystaveny omezení zdrojů, v důsledku čehož se snižují daňové příjmy a odvody a vede to k nespravedlivému rozdělení nákladů na veřejné služby a sociální stát („parazitování“).

2.4.2 V současnosti má výskyt nehlášené práce v EU různou míru intenzity v různých odvětvích: zemědělství, stavebnictví, řemeslná výroba (textil, oblečení, boty atd.), maloobchod, hotely, pohostinství, služby v oblasti údržby a oprav, služby v oblasti péče a služby v domácnosti⁽⁸⁾.

2.5 Odhady rozsahu nehlášené práce jsou značně rozdílné a statistická kvantifikace tohoto jevu na úrovni EU se ukazuje jako dosti složitá. Výsledky, které se objevují, a to i z nejnovějších průzkumů⁽⁹⁾, tyto problémy zdůrazňují. Tato neprůhlednost se samozřejmě přímo odráží na schopnosti zavádět účinná opatření vyžadující cílené kroky zaměřené na jednotlivá odvětví.

2.5.1 Z jedné z posledních studií Eurofoundu vyplynulo, že 8,6 % dotazovaných ve 27 členských státech EU v roce 2008 vykonávalo nehlášenou práci⁽¹⁰⁾. Z tohoto počtu bylo 31,3 % zaměstnanců, kteří dostávali část platu „na ruku“, tedy jejich zaměstnavatelé tuto část nepřiznávali (zpravidla šlo o přibližně čtvrtinu jejich platu); 14,4 % byli zaměstnanci, jejichž celý plat byl nehlášen; 14,4 % byly nehlášené osoby samostatně výdělečně činné; v 39,7 % případů šlo o poskytování služeb za hotové mezi osobami s rodinnými, společenskými nebo přátelskými vazbami atd. Podle nejnovějšího průzkumu Eurobarometr⁽¹¹⁾ z roku 2013⁽¹²⁾ COM(2014) 221 final⁽¹³⁾.

2.5.2 K dnešnímu dni panuje nejistota ohledně dynamiky nehlášené práce v průběhu krize. Hrozí, že se tento jev dále vyhroutí v oblastech činnosti a v zaměstnáních, v nichž se již vyskytuje, a že se rozšíří i do dalších (například s rozvojem informačních a komunikačních technologií)⁽¹⁴⁾.

2.6 Proces globalizace a socio-demografické změny ostatně vytvářejí více prostoru pro šedou ekonomiku a nehlášenou práci, v důsledku čehož se musí vypracovat politiky boje proti nim. V tomto ohledu je schopnost jednotlivých zemí zasahovat rozhodně omezená. Zřejmé to je zejména v nadnárodních aspektech nehlášené práce.

2.7 Zapojení neregulérních přistěhovalců do nehlášené práce je vážný problém, který je třeba řešit v rámci celkové strategie boje proti neregulérnímu přistěhovalectví. Nehlášená práce je pro mnoho neregulérních přistěhovalců nucenou podmínkou představující strategii pro přežití. Nehlášená práce kromě toho může působit jako hnací síla neregulérního přistěhovalectví.

3. Obecné připomínky

3.1 Rozhodnutí zřídit evropskou platformu je výsledkem dlouhého procesu uvědomování si závažnosti tohoto jevu a pečlivé přípravy hlavních evropských institucí⁽¹⁵⁾.

3.2 Návrh zřídit evropskou platformu s povinnou účastí všech členských států je odpovídající iniciativou EU, neboť nehlášená práce je nyní problémem, který se v různé míře, nicméně se společnými rysy, týká všech členských států.

⁽⁸⁾ Evropská komise (2014), op. cit.; Evropská komise (2013), *Employment and Social Development in Europe*; Hazans, Mihails (2011), *Informal Workers across Europe: Evidence from 30 European Countries*, Světová banka; Koettl, Johannes, Packard, Truman, Montenegro, Claudio E. (2012), *In From the Shadow: Integrating Europe's Informal Labor*, Washington, DC, Světová banka.

⁽⁹⁾ Viz zejména Eurofound (2013), *Tackling undeclared work in 27 European Union Member States and Norway Approaches and measures since 2008*; Eurofound (2013) [b], *Tackling undeclared work in Croatia and four EU candidate countries*; Zvláštní vydání Eurobarometer 402, *Undeclared work in the European Union*, březen 2014.

⁽¹⁰⁾ Eurofound (2013) [b].

⁽¹¹⁾ Všechny údaje vyplývají z přímých průzkumů, jejichž základem byly osobní rozhovory s občany EU. To znamená, že důležitými faktory, které občanům umožňují uvést, že vykonávali nehlášenou práci nebo ji využívali, jsou pro ně informovanost, vnitrostátní definice, transparentnost nehlášené práce a důvěra v tazatele.

⁽¹²⁾ Zvláštní průzkum Eurobarometr 402 „Nehlášená práce v Evropské unii“, 2013, http://ec.europa.eu/public_opinion/archives/ebs/ebs_402_en.pdf připouštěla jen 4 % dotázaných, že vykonávají nehlášenou práci. Avšak 11 % dotázaných připustilo, že v předchozím roce nakoupili zboží nebo služby, o nichž se mají dobrý důvod domnívat, že jsou spojeny s nehlášenou prací. V rámci EU existují značné rozdíly.

⁽¹³⁾ .

⁽¹⁴⁾ Evropská komise, 2013, op. cit.

⁽¹⁵⁾ Viz tyto dokumenty: COM(2010) 2020 final, COM(2012) 173 final, rozhodnutí Rady 2010/707/EU ze dne 21. října 2010, usnesení Evropského parlamentu 2013/2112(INI) ze dne 14. ledna 2014.

3.2.1 Důležitost zavedení takové spolupráce mezi členskými státy ještě zvyšuje nutnost zajistit dodržování a ochranu evropských ideálů solidarity a sociální spravedlnosti, volné hospodářské soutěže na trzích, základních unijních zásad volného pohybu pracovníků a také otázky související s přeshraničními aspekty nehlášené práce a problémy spojené s pracovní mobilitou.

3.2.2 Zřízení platformy má zajistit větší koordinaci mezi různými výbory a pracovními skupinami existujícími v členských státech, a tak zaplnit vakuum na úrovni EU, kde až doposud byla nehlášená práce diskutována asymetricky bez dostatečné koordinace.

3.2.3 Pro posílení úsilí při potírání různých forem nehlášené práce (včetně nepravé samostatné výdělečné činnosti) i pro řešení přeshraničních aspektů a problémů souvisejících s přítomností nehlášených pracovníků ze zemí mimo EU v nezákonných podmínkách je nezbytná společná a koordinovaná účast všech zemí EU.

3.3 Je třeba uvítat, že návrh evropské platformy plně respektuje a má i nadále respektovat zásady subsidiarity a proporcionality platné v EU.

3.3.1 Činnosti zaměřené na předcházení nehlášené práci a odrazování od ní jsou i nadále v kompetenci členských států. Přestupkové (správní a nesprávní) a trestní sankce se ukládají na základě zásady legálnosti a v souladu s právními postupy a předpisy platnými v každém státě.

3.4 Boj proti nehlášené práci představuje pro EU zásadní strategické rozhodnutí. Pomocí této strategie lze umožnit ohlašování nehlášené práce, což je zásadní pro hospodářský růst, a zajistit tak zvýšení konkurenceschopnosti hospodářského a sociálního systému EU podle směrů stanovených ve strategii Evropa 2020.

3.5 Činnosti zaměřené na předcházení nehlášené práci a odrazování od ní se musí zabývat skutečnými příčinami tohoto jevu a nutností spojit nástroje boje proti nehlášené práci (v podobě kontrol a postihů cílených na potírání nesprávných, nekalých a nehlášených obchodních či podnikatelských praktik) s opatřeními inteligentní regulace určenými k zajištění stabilního a předvídatelného právního rámce.

3.5.1 Je žádoucí vytvořit prostředí příznivé pro podniky a zaměstnance, v němž se sníží náklady na uplatňování právních předpisů, reformují a zjednoduší administrativní a daňové postupy, zlepší pracovněprávní předpisy a předpisy o bezpečnosti na pracovišti, o sezónním a příležitostném zaměstnání a o nových formách práce.

3.5.2 Důležitou roli při předcházení nehlášené práci a odrazování od ní mohou mít politiky poskytující daňové zvýhodnění pomocí zavedení daňových úlev, jež budou odměňovat dodržování pravidel a napomáhat ohlašování nehlášené práce, včetně práce v domácnosti a služeb v oblasti péče.

3.6 Při zřízení evropské platformy je třeba dbát na to, aby nedošlo k překrývání s již existujícími iniciativami a formami spolupráce, a zamezit takovým povinnostem při vykazování, jež jsou pro řešení problému neúčinné a tudíž nadbytečné.

4. Konkrétní připomínky

4.1 S ohledem na to, že znalosti o rozsahu a vývoji nehlášené práce se často zdají neúplné, je zcela zřejmé, že opatření vnitrostátních donucovacích orgánů by byla posílena přímými poznatky, jež mají sociální partneři, ale i organizace malých a středních podniků, svobodná povolání a sociální ekonomika a obecněji subjekty zastupující občanskou společnost. Tento tok informací totiž představuje nejlepší záruku pro nejučinnější určování činnosti platformy.

4.2 Při určování jednotného kontaktního místa v členských státech je důležité, aby členské státy povinně zapojily sociální partnery a přizvaly organizace občanské společnosti, které mají rozhodující úlohu ve vnitrostátních opatřeních pro potírání nehlášené práce.

4.2.1 Je zásadně důležité, aby schůze evropské platformy byly v každém členském státě patřičně připraveny za pomoci přípravných schůzí a aby na ně navazovala schůze v jednotlivých státech, jejímž prostřednictvím by se šířily výsledky práce platformy.

4.3 EHSV zdůraznil, že je nutné posílit opatření v oblasti potírání nehlášené práce prostřednictvím „systematické výměny informací, ... údajů a hodnocení na evropské úrovni, aby se docílilo zapojení a spolupráce pověřených orgánů a zainteresovaných sociálních partnerů“⁽¹⁶⁾.

4.3.1 EHSV se nepřetržitě zabývá podporou a povzbuzováním sdílení nástrojů, politik a osvědčených postupů s cílem ovlivňovat jak ekonomické faktory, tak kulturní a sociální kontext. Proto požaduje, aby byla při provádění platformy oficiálně uznána jeho role a aby byl zahrnut mezi pozorovatele platformy.

4.4 Zvýšení informovanosti veřejnosti stanovené v platformě představuje významnou příležitost k podnícení opatření v oblasti prevence, omezování a potírání nehlášené práce ze strany všech členských států. V této souvislosti by se nemělo podceňovat zapojení občanské společnosti, iniciované prostřednictvím společných kroků EHSV a národních hospodářských a sociálních rad v rámci řídicího výboru strategie Evropa 2020 a dalších struktur EHSV.

4.4.1 Vnitrostátní orgány sehrály v oblasti prevence, informování a poradenství nedostatečnou roli⁽¹⁷⁾, je tedy důležité, aby se platforma takovými opatřeními zabývala, a to i v rámci společných akcí, jako jsou evropské kampaně, které jsou ostatně navrženy v čl. 4 písm. i).

4.5 EHSV plně souhlasí s určením poslání a úkolů platformy. Výměna informací a sdílení osvědčených postupů i vypracování analýz a rozvíjení výzkumu a odborných znalostí (prostřednictvím společných školení) jsou jistě prvním krokem k provádění koordinovaných přeshraničních operativních akcí. EHSV by v této souvislosti byl příznivě nakloněn rozšíření mandátu platformy tak, aby mohla vyjadřovat i doporučení k právním předpisům na unijní nebo vnitrostátní úrovni, jež by prováděly účinnější strategii boje (například navrhováním výraznějších opatření přeshraniční spolupráce v oblasti kontrolní činnosti a prosazování práva).

4.6 Jak již bylo uvedeno v předchozím stanovisku, platforma by měla prosazovat takové podmínky, aby bylo možné dospět ke kvantitativnímu a kvalitativnímu hodnocení: i) jevu nehlášené práce (jenž se mezi různými členskými státy značně liší), ii) negativních ekonomických a sociálních dopadů, které se v jednotlivých členských státech liší v závislosti na různých strukturálních a kontextuálních podmínkách, iii) účinnosti opatření k potírání prováděných v rámci členských států.

4.6.1 Proto je důležité platformu zřídit a je také žádoucí, aby buď Eurostat nebo Eurofound mohly hrát uvnitř platformy významnou roli.

— Eurostat by mohl poskytovat technickou podporu pro řešení metodických problémů týkající se odhadování rozsahu a vývoje šedé ekonomiky a nehlášené práce, jež dosud není dokončené ani sdílené.

— Eurofound by mohl na podporu činnosti platformy rozvinout současnou databázi interaktivních údajů o osvědčených postupech v oblasti opatření boje proti nehlášené práci, již má k dispozici.

4.7 OECD již několik let rozvíjí konkrétní odborné znalosti o nehlášené práci⁽¹⁸⁾, a proto EHSV považuje za vhodné, aby byla přizvána k účasti v evropské platformě jako pozorovatel.

4.8 Je vhodné, aby sledování činnosti platformy bylo stálé a neomezovalo se na čtyřletý přezkum a aby zajistilo skutečné zapojení externích hodnotitelů do výběru ukazatelů výsledků a dopadů a do fáze hodnocení programu platformy.

V Bruselu dne 10. září 2014.

předseda
Evropského hospodářského a sociálního výboru
Henri MALOSSE

⁽¹⁶⁾ Úř. věst. C 177, 11.6.2014, s. 9–14.

⁽¹⁷⁾ V doporučeních pro jednotlivé země z roku 2014 obdržely konkrétní doporučení ohledně opatření pro potírání nehlášené práce tyto země: Bulharsko, Chorvatsko, Maďarsko, Itálie, Lotyšsko, Rumunsko a Španělsko.

⁽¹⁸⁾ OECD, 2002, *Measuring the Non-Observed Economy – A Handbook*; OECD, 2014, *The Non-Observed Economy in the System of National Accounts*, Gyomai, G.; van de Ven, P., *Statistics Brief*, No. 18.

PŘÍLOHA

ke Stanovisku Evropského hospodářského a sociálního výboru

Následující pozměňovací návrhy byly zamítnuty, obdržely však nejméně jednu čtvrtinu odevzdaných hlasů:

Odstavec 1.5

Změnit:

„poukazuje na to, uznává sice, že nehlášená práce a falešně hlášená samostatná výdělečná činnost nebo nepravá samostatná výdělečná činnost jsou dva rozdílné pojmy. považuje však za správné zařadit nepravou samostatnou výdělečnou činnost mezi formy nehlášené práce, jíž je třeba prostřednictvím platformy předcházet, odrazovat od ní a potírat ji, a to kvůli negativním dopadům, které má na 1) práva a záruky pracovníků, 2) normální průběh volné hospodářské soutěže na trzích, 3) volný pohyb pracovníků v EU jak již EHSV dříve zdůraznil, je zapotřebí spolehlivějších podkladů v této oblasti, a doporučil, aby řešení specifických problémů osob samostatně výdělečně činných bylo předmětem jednání sociálního dialogu jak na evropské, tak i národní úrovni a aby byla umožněna účast organizací zastupujících jejich zájmy na sociálním dialogu“⁽¹⁾“

Výsledek hlasování:

hlasy pro:	107
hlasy proti:	153
zdrželo se hlasování:	12

Odstavec 1.5.1

Změnit:

„doufá, že činnost platformy, s ohledem na vnitrostátní právní předpisy a postupy, umožní prostřednictvím posouzení zkušeností získaných v jednotlivých členských státech podpořit spolupráci mezi členskými státy pomocí iniciativ zaměřených na šíření znalostí, na rozvoj výměny informací a uplatňování osvědčených postupů, na podporu inovativních přístupů a na vyhodnocování získaných zkušeností dospět za pomoci definice nepravé samostatné výdělečné činnosti k účinné strategii boje proti tomuto jevu.“

Výsledek hlasování:

hlasy pro:	113
hlasy proti:	149
zdrželo se hlasování:	10

Odstavec 1.6

Změnit:

„přestože plně souhlasí s posláním a úkoly platformy, neboť jsou pouze orientační domnívá se, že mandát by mohl být rozšířen a zahrnovat možnost vyjadřovat doporučení k právním předpisům jak na unijní, tak vnitrostátní úrovni, aby se zajistilo provádění účinnější strategie (například navrhovat výraznější činnosti přeshraniční spolupráce v oblasti kontrolní činnosti a prosazování práva);“

⁽¹⁾ Úř. věst. C 161, 6.6.2013, s. 14–19.

Výsledek hlasování:

hlasy pro:	114
hlasy proti:	150
zdrželo se hlasování:	9

Odstavec 2.1

Změnit:

„V rámci Evropské unie je nehlášená práce definována jako ‚jakákoliv placená činnost, která je zákonná, pokud jde o její povahu, avšak není ohlášená orgánům veřejné moci, s přihlédnutím k rozdílům v systému regulace členských států‘⁽¹⁾. ~~Patří sem také falešně hlášená práce nebo nepravá samostatná výdělečná činnost, k níž dochází v případě, že pracovník je sice formálně hlášen jako osoba samostatně výdělečně činná na základě zakázky na služby, ale ve skutečnosti podle vnitrostátních právních předpisů a praxe vykonává činnost zaměstnance⁽²⁾.~~“

Výsledek hlasování:

hlasy pro:	104
hlasy proti:	142
zdrželo se hlasování:	6

Odstavec 2.2

Změnit:

„Nehlášená práce a falešně hlášená samostatná výdělečná činnost jsou různými stránkami jevu, který má negativní dopad na práva a záruky pracovníků, na normální průběh hospodářské soutěže na volném trhu a na volný pohyb pracovníků v EU. Falešně hlášená samostatná výdělečná činnost je stanovena národním právním rámcem, definicí a právními vymezeními zaměstnanecké činnosti a samostatné výdělečné činnosti, a také přijímání nezbytných opatření v zájmu dodržování správného režimu zdanění a placení příspěvků je v kompetenci každého členského státu. Falešně hlášenou samostatnou výdělečnou činnost nelze řešit na úrovni EU bez zmínění různorodosti vnitrostátních definicí a postavení osob samostatně výdělečně činných. Je nezbytné bojovat proti zaražení nepravé samostatné výdělečné činnosti mezi formy nehlášené práce, jež je třeba prostřednictvím platformy potírat, je zcela logické, neboť jde o druh nestandardního postupu, který se rozmáhá v souvislosti s tercializací nehlášené práce a který pro pracovníky znamená ztrátu práv a záruk obdobně jako v případě nehlášené práce⁶.“

Výsledek hlasování:

hlasy pro:	112
hlasy proti:	142
zdrželo se hlasování:	10

Odstavec 2.2.1

Změnit:

„Jak již EHSV uvedl⁴, v současnosti na evropské úrovni neexistuje jednoznačná definice samostatné výdělečné činnosti, proto každý odpovědný orgán používá právní rámec dané země, což ztěžuje provádění strategie potírání falešně hlášené samostatné výdělečné činnosti na evropské úrovni, zejména v souvislosti s přeshraniční prací. EHSV zdůraznil⁽³⁾, že ‚samostatná výdělečná činnost se v jednotlivých členských státech liší a že ‚odlišné definice existují nejen v jednotlivých evropských zemích, ale i v právu EU.‘“

⁽¹⁾ Sdělení Komise Zintenzivnění boje proti nehlášené práci, COM(2007) 628 final.

⁽²⁾ COM(2014) 221 final.

⁽³⁾ Úř. věst. C 161, 6.6.2013, s. 14–19.

Výsledek hlasování:

hlasy pro:	115
hlasy proti:	151
zdrželo se hlasování:	5

Odstavec 2.2.2

Změnit:

„EHSV se již v této souvislosti vyjádřil ve prospěch možnosti vyhodnotit různé zkušenosti získané v jednotlivých členských státech a na základě tohoto hodnocení přijmout závěry a formulovat doporučení pro účinnější strategii boje proti nepravé nebo falešně hlášené samostatně výdělečné činnosti. EHSV ve stanovisku Zneužívání statusu osoby samostatně výdělečně činné⁵ zdůraznil, že pro posouzení počtu dotčených pracovníků a nejkritičtějších hranic je zapotřebí spolehlivějších podkladů je nutné dospět ke spolehlivému právnímu předpisu prostřednictvím definice nepravé samostatně výdělečné činné osoby, aby byly skutečné osoby samostatně výdělečně činné i mikropodniky chráněny před rizikem nekalé hospodářské soutěže na trzích. Je tedy nutný rozsáhlejší odborný průzkum.‘ Dále doporučil, aby řešení specifických problémů osob samostatně výdělečně činných bylo předmětem jednání sociálního dialogu jak na evropské, tak i národní úrovni a aby byla umožněna účast organizací zastupujících jejich zájmy na sociálním dialogu.“

Výsledek hlasování:

hlasy pro:	113
hlasy proti:	156
zdrželo se hlasování:	9

Odstavec 3.3

Změnit:

„Je třeba uvítat, že návrh evropské platformy by měl plně respektovat a má i nadále respektovat acquis communautaire a zásady subsidiarity a proporcionality platné v EU.“

Výsledek hlasování:

hlasy pro:	105
hlasy proti:	152
zdrželo se hlasování:	13